

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met de portefeuillehouder en SSC Financiële Administratie & Treasury

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)
Garantstelling Waterkrachtcentrale Bosscherveld

1. Aanleiding.

In samenwerking met de Provincie Limburg, Gemeente Maastricht en Rijkswaterstaat heeft Water-Potentieel B.V. (particulier initiatiefnemer) een locatie gevonden om een eerste waterkrachtcentrale te realiseren op basis van het ontwikkelde innovatieve vijzelconcept. De ontwikkeling van de centrale is tot stand gekomen via een participatief model en heeft ca. negen jaar geduurd. Samen met Witteveen & Bos heeft de initiatiefnemer een haalbaarheidsstudie uitgevoerd van de centrale en zijn de noodzakelijke vergunningen aangevraagd en verleend voor de bouw van de eerste waterkrachtcentrale op basis van dit concept. De waterkrachtcentrale Bosscherveld is gelegen naast een Rijksmonumentale sluis welke in 1930 in opdracht van Rijkswaterstaat is aangelegd. In maart 2012 is bij besluit van Burgemeester en wethouders van Maastricht de Omgevingsvergunning verleend voor de activiteiten bouwen en milieu. De Waterwetvergunning is verleend in september 2012 en op 23 december 2013 is een positieve SDE+ beschikking onder voorwaarden afgegeven. Twee voorwaarden uit de SDE+ beschikking hebben betrekking op: 1). Dat binnen een jaar na verzending van de beschikking opdracht is verleend voor de levering van onderdelen voor de productie-installatie en opdracht voor de bouw van de productie-installatie, 2) De productie-installatie zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier jaar na de datum van de beschikking in gebruik moet zijn genomen. De verplichting onder 1) is uitgesteld tot 30 september 2015. De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft verklaard bereid te zijn een vaste geldlening te verstrekken aan waterpotentieel B.V. onder voorwaarde dat door de gemeente Maastricht een directe en onvoorwaardelijke gemeentegarantie voor de lening van € 700.000,- wordt afgegeven. De lening wordt verstrekt voor risico van de gemeente Maastricht. De BNG draagt geen verantwoordelijkheid ten aanzien van de wijze waarop Waterpotentieel B.V. de verplichtingen naar de Gemeente Maastricht nakomt.

2. Relatie met bestaand beleid.

- ✓ Europees en Nationaal energie- en klimaatbeleid;
- ✓ Landelijk SER akkoord;
- ✓ Coalitie-akkoord: Maastrichtse Energie Akkoord (o.a. doel meer duurzame opwekking).

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

De ontwikkeling van de waterkrachtcentrale Bosscherveld heeft inmiddels negen jaren in beslag genomen en het zal naar verwachting nog zeker anderhalf tot twee jaar duren alvorens de centrale duurzame elektriciteit gaat produceren. Dit maakt maar weer duidelijk dat het niet eenvoudig is en veel doorzettingsvermogen vraagt om in een participatief model een complexe transitie te bewerkstelligen van conventionele energieopwekking naar lokale duurzame energieopwekking.

Zonder de inspanningen van Meindert Pot, als initiatiefnemer en gepensioneerd ingenieur van Rijkswaterstaat, was het nooit zover gekomen. Dit geldt niet alleen voor de waterkrachtcentrale Bosscherveld, maar voor bijna elk (groot) duurzaam energieproject zoals de Duurzame Energiecentrale Limburg, het warmtenet, de waterkrachtcentrale Borgharen en de overschakeling van diesel naar elektrisch openbaar vervoer. Een realistische inschatting is dat de centrale ca. 3.500 MWh aan duurzame elektriciteit zal opwekken en de uitstoot van CO₂ met ca. 2.000.000 kg per jaar verminderen.

Voor de ontwikkelkosten en de aanloopkosten heeft Fishflow in samenwerking met Waterpotentieel B.V. een DEI subsidie (DEI = Demonstratie Energie Innovatie) verkregen. Het gaat om een nieuwe soort waterkracht gericht op een kleinschalige toepassing. Het is daarmee een heel ander concept dan de grootschalige waterkracht op rivieren. Dit concept is daarin niet toepasbaar, omdat het uitgaat van een langzame roterende techniek, zoals bij gemalen wordt toegepast. Mede door het verkrijgen van de DEI subsidie wordt de turbine niet gekocht in de BV die voor de waterkrachtcentrale wordt opgericht, maar is gekozen voor een Financial lease oplossing. Na 30 jaar wordt de turbine eigendom van de BV. De aanzienlijke kosten voor de ontwikkeling van deze eerste turbine zijn niet allemaal op dit project te verhalen of terug te verdienen. De investering in de turbine blijft aan de hoge kant. Daar staat 100% visveiligheid en geluidloosheid tegenover, waar maatschappelijk gezien ook een waarde tegenover staat. De turbine is een prototype, die voor het Nederlandse bedrijfsleven een export product kan zijn, mits het in dit project ook aantoonbaar functioneert, namelijk de goede efficiency haalt ten opzichte van niet visveilige turbines. De DEI subsidie is aan Fishflow verstrekt voor de realisatie in dit project en dit prototype.

De noodzakelijke investering voor de bouw van de waterkrachtcentrale Bosscherveld bedraagt ca. € 4,2 miljoen. Voor de financiering van € 700.000,- heeft BNG zich bereid verklaard een lening te verstrekken onder voorwaarden dat de gemeente Maastricht een directe en onvoorwaardelijke gemeentelijke garantie verstrekt aan Waterpotentieel B.V. Voor de financiering van fase 2 (zie ook punt 9) wordt vooral gestreefd toe te werken naar een financiering in de vorm van crowdfunding. Het uitgangspunt is met name burgers in de omgeving te enthousiasmeren om een lokaal groen energieproject te financieren middels “wateraandeel” of “waterwatt” van EUR 1.000 per stuk. Het idee is dan dat zij hierop een rendement ontvangen, welke is gebaseerd op de jaaropbrengst van de centrale. Daarnaast ontvangen de deelnemers een rendement middels goedkope stroom, doordat de stroom, die wordt geproduceerd, tegen het kale stroomtarief inclusief btw in mindering wordt gebracht op de jaarnota.

Er is een PPS overeenkomst (PPS=Publieke Private Samenwerking) met Rijkswaterstaat gesloten in juni 2011. Op basis van deze overeenkomst zijn Rijkswaterstaat en Waterpotentieel B.V. overeengekomen, dat Waterpotentieel B.V. een omloopriool aanlegt voor Rijkswaterstaat en dat hierop de visveilige waterkrachtcentrale aangesloten wordt. Dit omloopriool was nodig en stond gepland. Waterpotentieel B.V. bouwt dit turn-key omloopriool in opdracht van Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat wordt daarmee eigenaar van het omloopriool en verzorgt het beheer en onderhoud daarvan. Rijkswaterstaat stelt de grond, voor zover in haar bezit en benodigd voor de aanleg en exploitatie van de waterkrachtcentrale, middels een erfpachttak om niet aan Waterpotentieel beschikbaar in het kader van dit prototype. Samen met Rijkswaterstaat kijkt Waterpotentieel naar potentieel andere locaties, waarvan er nu concreet 3 zijn, waar dit ook gerealiseerd kan worden. Hiervan zijn er nog 2 in Limburg en 1 daarbuiten.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

Naast het opwekken van duurzame elektriciteit en het verminderen van de CO₂ uitstoot is het belangrijk dat de waterkrachtcentrale visveilig is. Dit kan bereikt worden door het ontwerp van de

centrale hierop aan te passen. Het gekozen ontwerp van de waterkrachtcentrale en turbinevijzel maakt deze visveilig door de ruime kamers met rustig stromend water, geen drukverschillen en geen aanraking tegen vis. De vis kan zonder dure extra voorzieningen als vispassages onbelemmerd en veilig door de turbine zwemmen. Door geluids- en/of overige milieueisen in de Omgevingsvergunning en Waterwetvergunning op te nemen wordt eveneens een bijdrage geleverd aan duurzaamheid en gezondheid voor mens en dier. Tot slot is er bij het materiaalgebruik gekozen voor zoveel mogelijk duurzame materialen, zowel in levensduur als wat betreft grondstoffen.

5. Personeel & Organisatie.

N.v.t.

6. Informatie en automatisering.

N.v.t.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

N.v.t.

8. Beheersparagraaf IBOR.

N.v.t.

9. Financiën

Garantstelling voor een bedrag van € 700.000 voor de periode tijdens de bouw en de 1e fase van exploitatie (maximaal 6 jaar). Dit heeft te maken met het feit dat Waterpotentieel B.V. de eerste productie jaren wil gebruiken om een beeld te krijgen van de prestaties en rendementen van de waterkrachtcentrale. De bouw en ontwikkeling zal ca. een jaar in beslag nemen. Daarna wil Waterpotentieel B.V., naar analogie van bijvoorbeeld Winddelen, het proces van crowdfunding in gang zetten. Waterpotentieel B.V. wil zich in eerste instantie richten op de inwoners van de gemeente Maastricht. Hiervoor zijn oriënterende gesprekken gevoerd met o.a. de EMEC (Eerste Maastrichtse Energie Coöperatie). Waterpotentieel B.V. heeft geen winstoogmerk, maar wil kijken hoe inwoners in de omtrek van de Waterkrachtcentrale kunnen meeprofiteren. De prestaties zijn nu nog theoretisch, omdat de techniek nog niet eerder is toegepast. Het rendement is berekend op basis van de efficiencies die door de fabrikanten van de verschillende onderdelen zijn verstrekt. De ervaring van de eerste jaren is o.a. bedoeld om de participanten van de crowdfunding te vrijwaren van risico's, die te maken hebben met het feit dat er nog geen ervaringscijfers zijn, anders dan de theoretische cijfers gemaakt door onder andere de TU Delft, waar een proefopstelling is gecreëerd.

De planning is als volgt opgebouwd:

- 1) Bouw / ontwikkeling van een jaar (september 2015 - september 2016);
- 2) Anderhalf jaar ervaring (september 2016 - 1 januari 2018);
- 3) Voorbereiden en PR Crowdfunding (2018);
- 4) Uit de markt halen van de Crowdfunding (oktober 2018 - uiterlijk 1 januari 2019);
- 5) Alternatieve funding indien Crowdfunding niet slaagt.

De begrote cashflow laat zien, dat Waterpotentieel B.V. op basis van theoretische cijfers de lening na twee en een half jaar functioneren zeker moet hebben kunnen afgelost. Op basis hiervan zou na 2 en half jaar de garantstelling niet meer nodig zijn. In overleg met de BNG zal er in de leningovereenkomst een artikel moeten komen dat er in afwijking van het in eerste instantie voorziene aflossingspatroon, op enig moment vervroegd extra mag worden afgelost. Waterpotentieel werkt samen met de BNG aan een zekerheidstelling. Over deze zekerheidstelling zal in de komende

weken duidelijkheid worden verkregen. Bij het opstellen van deze nota wordt ervan uitgegaan dat de zekerheidstelling nog niet geheel verkregen is.

De BNG heeft expliciet opgenomen dat de Due Diligence gezamenlijk met alle partijen wordt uitgevoerd. Hiervoor is al contact gelegd met de BNG Advies en worden extra kosten in rekening gebracht die ten laste komen van Waterpotentieel B.V. Dit is ook aangegeven in de offerte van de BNG. De BNG zal aan de gemeente Maastricht een advies uitbrengen over het risico en de uitkomsten van de Due Diligence. Dit zal gebeuren conform de standaarden van de BNG. In verband met de kosten van de Due Diligence zal deze pas worden uitgevoerd nadat het college heeft ingestemd met het voorliggende besluit. De BNG komt ook feitelijk pas in actie bij een besluit van het College, omdat de BNG in principe geen rechtstreeks zaken kan doen met Waterpotentieel.

De inzichten wijzen erop dat een Zekerheidstelling kan worden afgegeven. 100% zeker is dit nog niet. BNG gaat de zekerheidstelling onderzoeken. Indien de zekerheidsstelling voldoende wordt bevonden door BNG en de gemeente Maastricht is het collegebesluit afdoende voor de gemeentelijke garantstelling. De risico's zijn in dit project relatief laag.

Conform het treasurystatuut moet de partij, die de lening of garantstelling aanvraagt twee offertes bij een zakelijke bank hebben aangevraagd waaruit blijkt dat er geen lening of geen lening tegen aanvaardbare voorwaarden wordt verstrekt zonder aanvullende gemeentegarantie. De offerte van de BNG, waarbij de bank aangeeft enkel en alleen te willen financieren onder volledige garantstelling door de gemeente, wordt hier niet bedoeld. Op deze wijze verkrijgt de gemeente inzicht in de risico's van het verstrekken van leningen c.q. garantstelling en krijgt de gemeente bovendien inzicht in het markttarief welke een zakelijke bank in rekening zou brengen bij Waterpotentieel B.V. Waterpotentieel heeft naast de offerte van de BNG een offerte uitgevraagd bij Triodos. Ook bij de Waterschapsbank staat nog een aanvraag uit. De relatief geringe financieringsaanvraag voor een duurzaam energieproject, als ook het ontbreken van ervaringscijfers, speelt Waterpotentieel parten. Vandaar ook de aanvraag voor een lening bij de BNG met gemeentelijke garantie. De BNG heeft aangegeven, dat zij 'kleine' financieringen voor particuliere initiatieven niet doen zonder dat er een gemeentelijke garantie wordt verleend. Voor dit project wil de BNG een uitzondering maken vanwege het bijzondere karakter van dit project. De gemeentelijke garantie is niet zozeer noodzakelijk voor het afdekken van de risico's, als wel voor het feit, dat BNG überhaupt niet wil financieren, zonder dat er een relatie ligt met een gemeente. Mocht er besloten worden tot het verlenen van een gemeentegarantie, dan zal het verschil in rentetarief tussen een lening met en zonder gemeentegarantie in rekening worden gebracht bij Waterpotentieel B.V. en worden gereserveerd voor eventuele onvoorziene risico's. Hiermee wordt afgezekerd dat er niet nog eens sprake is van subsidie via de weg van de gemeentelijke garantie. De gemeentelijke garantie wordt puur en alleen gebruikt om het project op te starten, omdat er door de onbekendheid van dit nieuw soort turbine, als ook de relatief kleine bedrag van financiering (kleiner dan 5 miljoen), Waterpotentieel het lastig heeft een alternatieve financiering uit de markt te trekken. Hiermee ondersteunt de gemeente Maastricht in de realisatie van het project.

Het gebruik van elektriciteit in de westerse geïndustrialiseerde wereld voorziet in onze eerste levensbehoefte en is onmisbaar voor onze samenleving. Het lokaal opwekken van duurzame elektriciteit alsmede het feit dat de gemeente Maastricht mede aandeelhouder is van een energiebedrijf, geeft aan dat wij de productie van elektriciteit aanmerken als een publieke taak. De gevraagde garantstelling kan onder deze conditie op grond van het Treasurystatuut 2014 van de gemeente Maastricht door het college worde afgegeven. Ambtelijke verstrekking zal plaatsvinden door manager Concernzaken.

Voor het gebruik van gemeentegronen dient Waterpotentieel B.V. een afzonderlijke overeenkomst af te sluiten met de gemeente Maastricht. Hiervoor zal een afzonderlijke collegenota ter besluitvorming worden voorgelegd.

10. Voorstel.

- 1 Duurzame energiewinning in de gemeente Maastricht te beschouwen als een publieke taak;
- 2 Onder voorwaarden in te stemmen met het verstrekken van een directe en onvoorwaardelijke gemeentegarantie voor een periode van 6 jaar voor de lening van € 700.000. De voorwaarden zijn dat:
 - a. een Due Diligence onderzoek wordt uitgevoerd door de BNG en de Triodos bank (op kosten van Waterpotentieel B.V.), waaruit blijkt dat er sprake is van een positieve businesscase;
 - b. er voldoende (hypothecaire) zekerheden aan de gemeente Maastricht worden afgegeven;
 - c. twee offertes van een zakelijke bank worden ontvangen waaruit blijkt dat er geen lening of geen lening tegen aanvaardbare voorwaarden wordt verstrekt zonder aanvullende gemeentegarantie, en
 - d. het verschil in rentetarief voor Waterpotentieel B.V. tussen een lening met en zonder gemeentegarantie (de zogenaamde garantiepremie) in rekening wordt gebracht bij Waterpotentieel B.V. en wordt gereserveerd voor eventuele onvoorziene risico'.

11. Vervolg / Planning.

Het project wordt uitgevoerd in 4 fases:

Fase 1: Productie van de onderdelen van 2 vijzelturbines in Medemblik, 2015

Fase 2: Uitvoering civiele werkzaamheden ter plaatste, 2015

Fase 3: Installatie 2 vijzelturbines ter plaatste, Q1-2016

Fase 4: Ingebruikname van de waterkrachtcentrale 2016